

PRAKTIKUM č.26

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

**© Biologický ústav LF MU Brno, 2005
Připravili: Renata Veselská, Jakub Neradil**

PROGRAM:

- 1. Metody hodnocení genotoxického rizika**
- 2. Amesův test**
princip, demonstrace
- 3. Hodnocení SCE v lidských buňkách**
princip, hodnocení výsledků

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

- **zabývá se studiem vlivu chemických látek a faktorů vnějšího prostředí na genetický materiál**

A. testování genotoxické aktivity

B. biologické monitorování genotoxického rizika:

- **monitorování genotoxinů ve složkách životního prostředí (voda, půda, ovzduší)**
- **monitorování biologického účinku, tj. hodnocení celkové expozice lidí v dané lokalitě**

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

METODY A TESTOVACÍ ORGANISMY

Mikroorganismy

- **testy na reverzní mutace**
(*Salmonella typhimurium*, *Escherichia coli*,
Saccaromyces cerevisiae)
- **reparační testy**
(*Salmonella typhimurium*, *Escherichia coli*,
Saccaromyces cerevisiae)
- **SOS-chromotest**
(*Escherichia coli*)

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

METODY A TESTOVACÍ ORGANISMY

Živočišné organismy

- **test na recesivní letální mutace vázané na pohlaví** (*Drosophila melanogaster*)
- **dominantní letální test, savčí spot-test** (hlodavci)

Rostlinné organismy

- **mutace v barvě trichomů** (*Tradescantia*)
- **embryonální a chlorofylové mutace** (*Arabidopsis thaliana*)
- **cytogenetická analýza** (*Vicia faba*)

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

METODY A TESTOVACÍ ORGANISMY

Savčí buňky *in vivo*:

hlodavci:

- **cytogenetická analýza buněk kostní dřeně**
- **test na přenosné translokace ve spermatocytech**
- **test na abnormality tvaru spermií**

lidské periferní lymfocyty:

- **cytogenetická analýza**
- **detekce sesterských chromatidových výměn (SCE)**
- **detekce asociací satelitních chromosmů**
- **detekce mikrojadér**

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

METODY A TESTOVACÍ ORGANISMY

Savčí buňky *in vitro*:

Lidské periferní lymfocyty:

- **cytogenetická analýza**
- **detekce sesterských chromatidových výměn (SCE)**
- **detekce asociací satelitních chromosomů**
- **detekce mikrojadér**
- **detekce reparační syntézy DNA**

Lidské a savčí buněčné linie

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

Příklad baterie testů:

1. Povinné testy toxicity a genotoxicity:

A. Všeobecné testy toxicity

- Testy akutní a subchronické toxicity

B. Testy genotoxicity

- Testy na bodové (genové) mutace
- Testy na chromosomové mutace
- Reparační testy

GENETICKÁ TOXIKOLOGIE

Příklad baterie testů:

2. Speciální testy toxicity a genotoxicity:

A. Všeobecné testy toxicity

- Testy akutní a subchronické toxicity

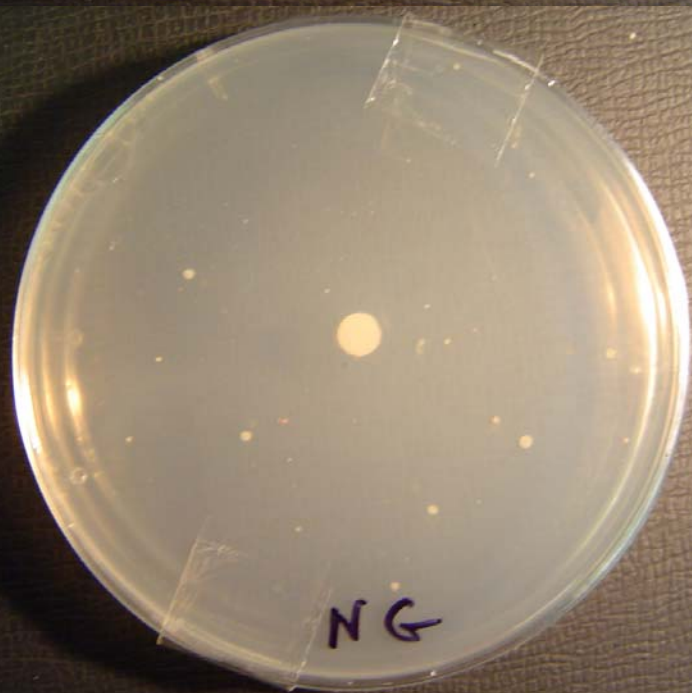
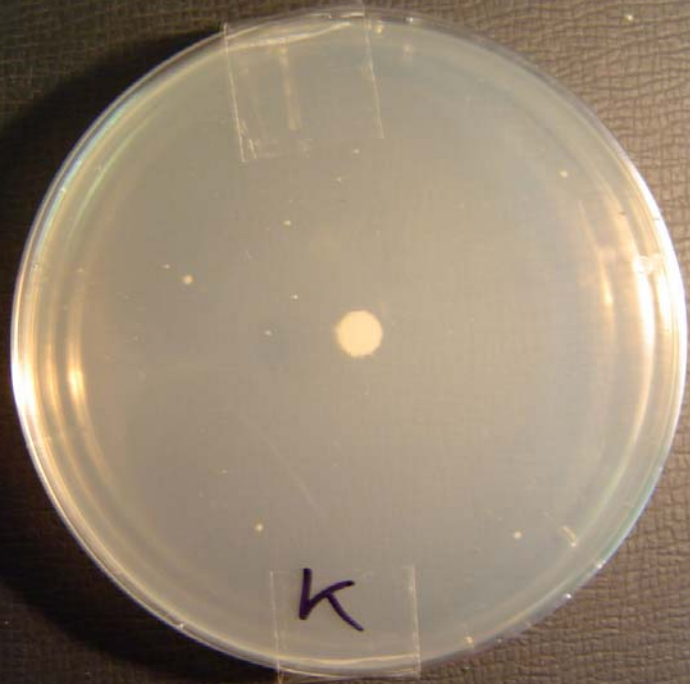
B. Speciální testy toxicity

- Testy chronické toxicity, karcinogenity, imunotoxicity, reprodukční studie

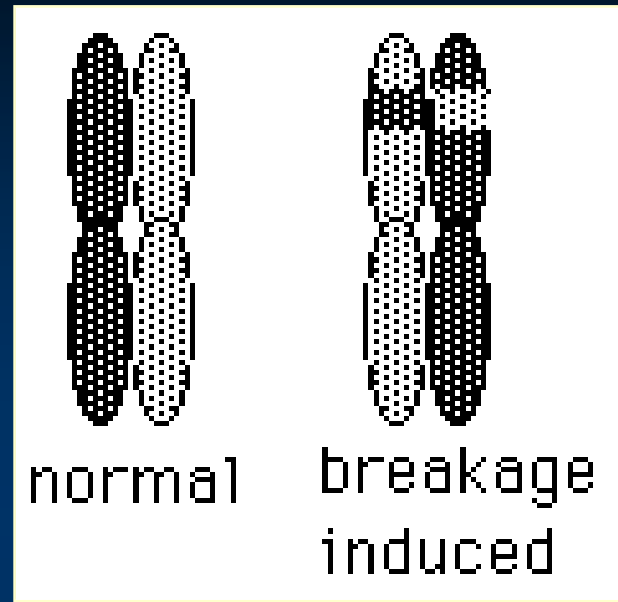
C. Testy genotoxicity

- Ověřovací testy
- Doplnkové testy

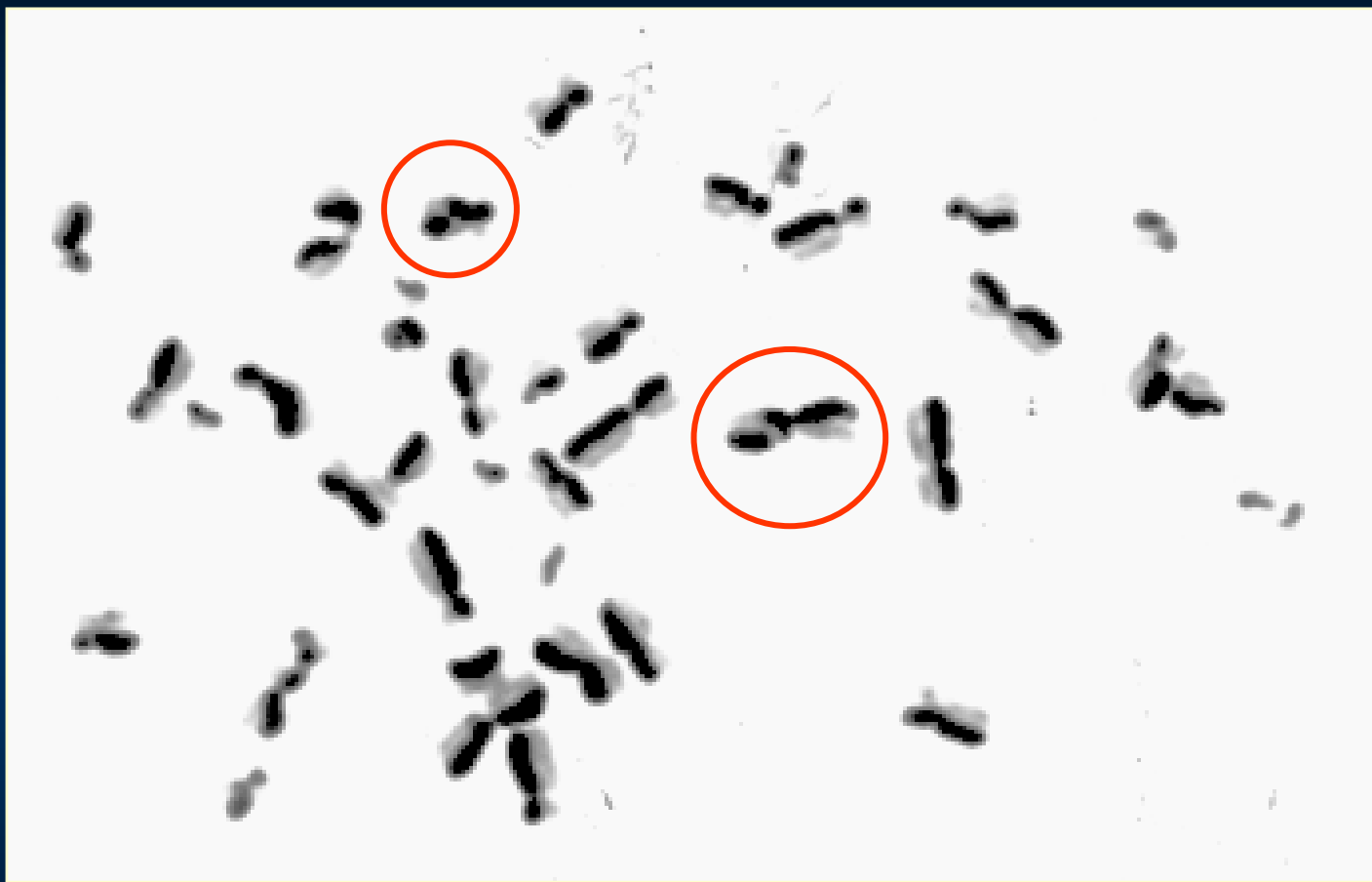
Sesterské chromatidové výměny (SCEs):

FPG technika (Fluorescence Plus Giemsa):

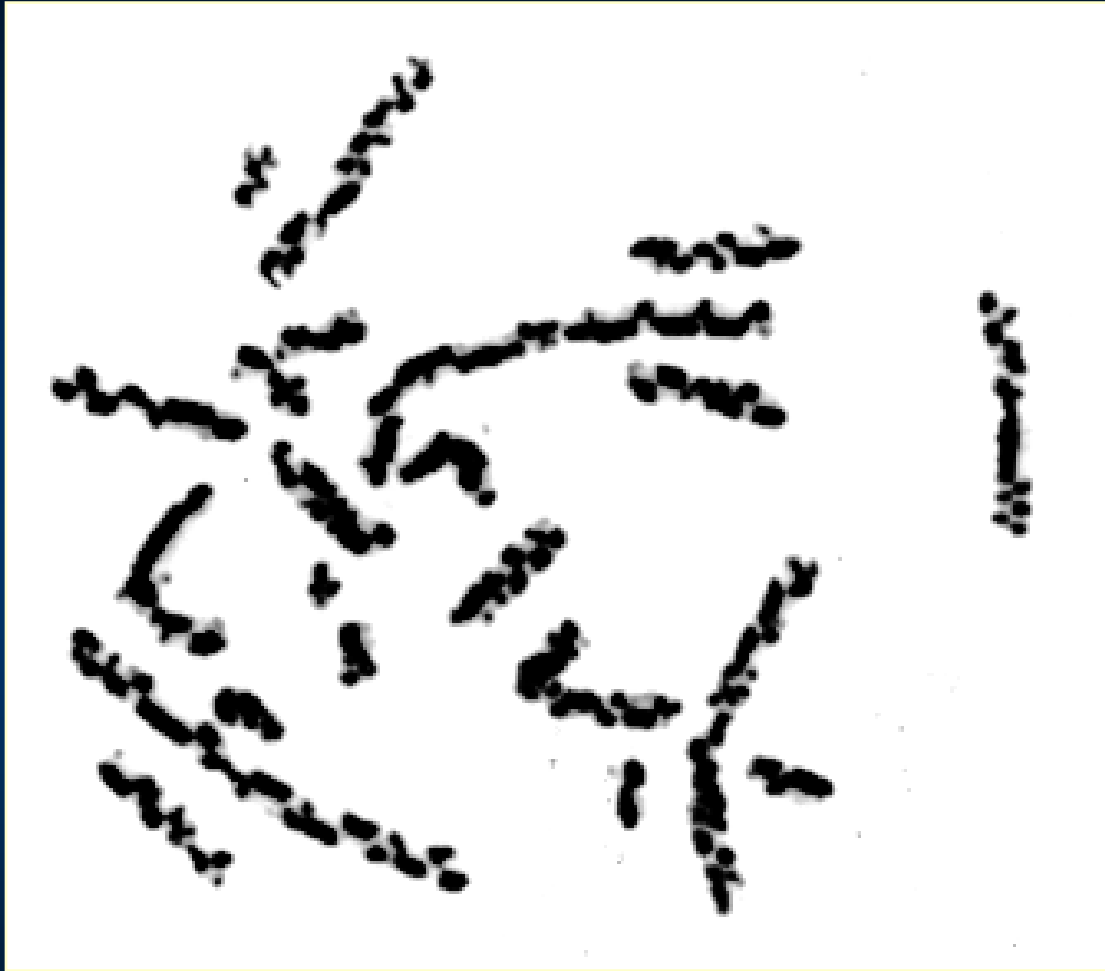
- kultivace v přítomnosti 5-bromodeoxyuridinu
- fixace
- barvení: Hoescht 33258 (bis-benzimid)
- UV-záření
- barvení: Giemsa

Sesterské chromatidové výměny (SCEs):

kontrolní buňky

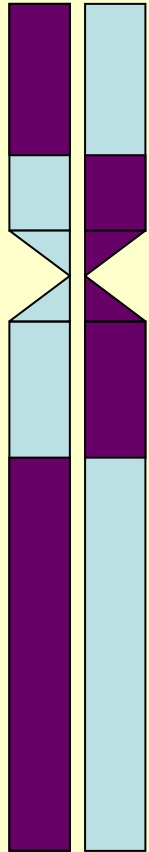
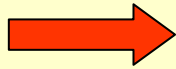
Sesterské chromatidové výměny (SCEs):

SCEs indukované chemickým mutagenem

Sesterské chromatidové výměny (SCEs) způsob hodnocení

2 SCEs

8 SCEs

